

Myndigheten
för civilt försvar

Vägledning

Omflyttningsplan

En del i beredskapsmyndigheternas planering av
krigsorganisation

Omflyttningsplan

Myndigheten för civilt försvar
651 81 Karlstad

Enhet: Sektionen för planering

Publikationsnummer: MCF0161 – maj 2026

Innehåll

1.	Inledning	4
2.	Utgångspunkter	5
2.1	Vad är en omflyttningsplan?	6
3.	Att planera för omflyttning	7
3.1	Att gå från planering till plan.....	11
3.2	Övning/ revidering	12

1. Inledning

Vägledningen syftar till att stödja beredskapsmyndigheterna i arbetet med att upprätta och använda **omflyttningsplan** som underlag för planering av sina krigsorganisationer. Vägledningen tar sin utgångspunkt i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2025:4) om statliga myndigheters uppgifter inför och vid höjd beredskap.

Vägledningen vänder sig i första hand till de myndigheter som är beredskapsmyndigheter enligt förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. Dessa myndigheter har ansvar inom en eller flera viktiga samhällsfunktioner och verksamhet med särskild betydelse för totalförsvaret. Beredskapsmyndigheterna får genom den här vägledningen stöd i hur en **omflyttningsplan** kan utformas och användas som verktyg i planeringen för att kunna höja sin beredskap och bedriva verksamhet vid höjd beredskap.

Alla myndigheter ska beakta totalförsvarets krav i sin verksamhet. I det ingår att planera för att vid höjd beredskap kunna fortsätta verksamheten så långt det är möjligt med hänsyn till tillgången på personal och förhållandena i övrigt. Vägledningen kan därför i tillämpliga delar användas även av myndigheter som inte är beredskapsmyndigheter.

Andra organisationer, såsom kommuner, regioner, sammanslutningar och näringsidkare, kan med fördel använda vägledningen som inspiration, med vetskap om att reglerna kan se annorlunda ut för dem.

Avgränsning och läsanvisning

Denna vägledning är ett stöd till beredskapsmyndigheterna som ska genomföra planering och upprätta planer för den verksamhet som myndighetens krigsorganisation ska bedriva under höjd beredskap, samt för övergången till krigsorganisation vid såväl beredskapshöjningar efter hand som vid omedelbart beslut om högsta beredskap. Beredskapsmyndigheternas planering inför höjd beredskap bör också samordnas med motsvarande planering inför fredstida krissituationer. Vägledningen avser specifikt åtgärder vid beslut om utrymning av ett område där myndigheten har verksamhet (omflyttningsplan), men kan användas som inspiration vid andra situationer när det inte råder höjd beredskap.

Inledningsvis presenteras utgångspunkter som är viktiga att beakta vid framtagandet av en omflyttningsplan. Därefter beskrivs vad en omflyttningsplan är samt åtgärder som är viktiga att planera för inför och vid en omflyttningsplan.

2. Utgångspunkter

Beredskapsmyndigheternas krigsorganisationer behöver vara tydligt definierade, prioriterade och anpassade för att kunna hantera krigsförhållanden och verka under höjd beredskap. Beredskapsmyndigheterna behöver därför planera för den verksamhet som myndigheternas krigsorganisationer ska bedriva under höjd beredskap.

Varje myndighet ska planera för att vid höjd beredskap fortsätta sin verksamhet så långt det är möjligt med hänsyn till tillgången på personal och förhållandena i övrigt.¹ Myndigheterna behöver i sin planering ta hänsyn till faktorer som kan påverka förutsättningarna för att fortsätta bedriva viss verksamhet. Beredskapsmyndigheterna ska samtidigt vid höjd beredskap i första hand inrikta sin verksamhet på uppgifter som har betydelse för totalförsvaret.²

I planeringen av krigsorganisation behöver det även ingå hur myndigheten ska agera när beredskapen höjs. Beredskapsmyndigheterna behöver bland annat planera för omställning till krigsorganisation vid såväl beredskapshöjningar efter hand som vid omedelbart intagande av högsta beredskap, samt att kunna inta hela eller delar³ av krigsorganisationen inom föreskrivna eller överenskomna tidsgränser. Som regel innebär det att kunna övergå till krigsorganisation fullt ut så snart som möjligt, men senast inom sju dygn om inte annat beslutats.⁴

Omflyttningsplanering avser myndighetens ansvar att vid höjd beredskap kunna flytta de egna verksamheterna vid behov. Planeringen ska dokumenteras i en **omflyttningsplan**.

De planer som ska tas fram behöver fungera tillsammans, förhålla sig till eventuella överordnade planer i en hierarki⁵, samt utgöra en grund för verksamhetens utbildning och övning.

¹ 10 § beredskapsförordningen

² 21 § beredskapsförordningen

³ Exempelvis enstaka eller flertalet krigsuppgifter

⁴ 9, 12–14 §§ MSBFS 2025:4

⁵ Bakgrund och motiv till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2025:4) om statliga myndigheters uppgifter inför och vid höjd beredskap

2.1 Vad är en omflyttningsplan?

Omflyttningsplan omfattar åtgärder vid beslut om utrymning av ett område där myndigheten har verksamhet. Planen används som ett verktyg för att tydliggöra vad organisationen behöver genomföra inför en omflyttning, samt hur en omflyttning ska ske. Att planera för omflyttning behöver ta sin utgångspunkt i vad som framkommer i planeringen för utrymning. Likaså behöver hänsyn tas till Länsstyrelsens planering för utrymning.

Utöver planering för utrymning har omflyttningsplanering flera beröringspunkter med annan planering som bedrivs inom ramen för myndighetens krigsorganisation, men även planering som bedrivs inför och vid fredstida krissituationer. Situationer där en omflyttning kan bli aktuell kan exempelvis vara vid beslut om utrymning under höjd beredskap; vid beslut om utrymning av ett område när det inte råder höjd beredskap; eller i andra situationer om behov för det uppstår.

Omflyttningsplanen behöver också anpassas efter egen myndighets- och personals behov, samt hur myndigheten ska tillgodose detta. I följande kapitel går vägledningen in på ytterligare åtgärder som behöver beaktas vid planering av omflyttning.

3. Att planera för omflyttning

Omflyttningsplanering handlar om att skapa sig en förståelse för vad en omflyttning skulle innebära för organisationen – att skapa förutsättningar och vara förbered inför en eventuell omflyttning. Det är viktigt att beakta beröringspunkter från annan planering eller andra planer. Det kan exempelvis vara krigsuppgiftsförteckning, lokalplan, skydd och bevakningsplan, men även övrig planering som inte omfattas av 10 §.

Rubrikstrukturen i avsnitt 3 kan med fördel användas som mall när en organisation tar fram sin egen plan för omflyttning.

Beslut och ledningsstruktur

Det är centralt att myndigheten har en tydlighet i vilken funktion som har ansvar och mandat att besluta om omflyttning av verksamheten, och att detta är fastställt i myndighetens delegationsordning. Det är också viktigt att det finns en genomtänkt redundans för beslutet, så att det kan fattas även om den högsta beslutande nivån inte är tillgänglig. Det kan t.ex. röra sig om myndighetschef, beredskapslagda funktioner eller andra chefsfunktioner, men varje myndighet måste bedöma vad som blir mest ändamålsenligt för den. I planen behöver det också framgå vilka underlag ett beslut om omflyttning behöver fattas på, och om det till exempel finns några särskilda förutsättningar som medför behov av omflyttning.

Samhällsviktig verksamhet som ska fortgå

En beredskapsmyndighet har ansvar inom en eller flera viktiga samhällsfunktioner. Dessa funktioner upprätthålls av samhällsviktiga verksamheter.⁶ Myndigheterna ska bland annat identifiera samhällsviktig verksamhet inom myndighetens ansvarsområde och vidare bedriva ett systematiskt arbete för att kunna upprätthålla den egna samhällsviktiga verksamheten på en tolerabel nivå.⁷ Identifieringen och det systematiska arbetet utgör en viktig grund för planeringen inför höjd beredskap.⁸ Identifiering av samhällsviktig verksamhet ligger till grund för en rad processer och arbeten inom den egna verksamheten. Detta ligger även till grund för omflyttningsplaneringen och är viktiga ingångsvärden för att säkerställa att myndigheten kan fortsätta bedriva verksamhet vid utrymning av område med verksamhet.

⁶ Verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.

⁷ 7 § beredskapsförordningen

⁸ Allmänna råd till 7 § i beredskapsförordningen i MSBFS 2025:4.

Geografiska områden

Länsstyrelsen är den myndighet som beslutar om utrymning av ett geografiskt område under höjd beredskap och är därför viktig att ha samverkan med under planeringsstadiet. Myndigheten för civilt försvar, tillsammans med Försvarsmakten, kan däremot före beslut om utrymning besluta om vilka områden som ska planera för utrymning respektive inkvartering.

Detta är därmed viktiga ingångsvärden för de myndigheter som ska planera för omflyttning, så att planen baseras på rådande planeringsantaganden, samt annan totalförsvarsplanering, för det geografiska område verksamheten befinner sig i, samt för det område som man planerar att omlokalisera till.⁹

Relevanta aktörer

Det kommer sannolikt att vara flera aktörer som behöver vara med i förberedelserna och genomförandet av en omflyttning. I vissa fall kan det finnas anledning att göra en planering tillsammans, om omflyttningen exempelvis behövs samordnas med en annan aktör. Undersök därför vilka aktörer som kan tänkas bli relevanta inför och under en omflyttning som är viktiga att samverka med. Det kan vara både offentliga och privata aktörer. Analysera också vilka aktörer som behöver ha information, samt hur informationen förmedlas om er verksamhet planerar för omflyttning.

Skydd och säkerhet

Oavsett var verksamheten bedrivs behöver organisationens fysiska skydd och bevakning beaktas, under såväl förflyttning och transport av personal och materiel¹⁰ som vid upprättande av verksamhet på ny ort. Planera för hur detta ska kunna upprätthållas på en acceptabel nivå.

Säker informationshantering

Alla organisationer är beroende av information för att kunna utföra sina uppdrag, liksom av medarbetare, lokaler och utrustning. Det behöver vidtas åtgärder för att informationen som behövs för att bedriva verksamheten finns när vi behöver den. Bevarandet av informationens riktighet är central för att kunna fatta korrekta beslut för verksamheten, och att endast behöriga personer får ta del av den. Säker informationshantering behöver beaktas även vid en omflyttning.

Omflyttningsplanen behöver därför ta höjd för hur skydd av information som behöver flyttas med, samt delas eller tas emot under en omflyttning¹¹ ska säkerställas. Detta förutsätter att verksamheterna har identifierat och informationssäkerhetsklassat (eller säkerhetsskyddsklassificerat) den information som behövs så att informationen kan hanteras korrekt också vid omflyttning.

⁹ Beakta planläggningen för vilka områden som är planerade för utrymning resp. inkvartering

¹⁰ Se skydd och bevakningsplan för fysiskt skydd av lokal, likväl som för personal i lokalen

¹¹ För mer information se mcf.se Metodstöd för systematiskt informationssäkerhetsarbete

Alternativa lokaler

Planera för alternativa platser att bedriva verksamhet från. Ta utgångspunkt i de reservalternativ som finns i lokalplanen.¹² Utgå ifrån den kartläggning som gjorts av den samhällsviktiga verksamhet som myndigheten ska fortsätta bedriva vid höjd beredskap. För att säkerställa att myndigheten har tillgång till lokaler när de behövs är det viktigt att planera för både kort- och långsiktiga behov. Tillgången kan tryggas genom beredskapsavtal¹³, hyra, förfogande¹⁴/ uttagning.

Personal

Organisationen behöver identifiera vilka uppgifter som ska utföras och bemanna med nyckelpersoner eller befattningar/kompetenser som är nödvändiga. Det är även viktigt att tänka in en redundans så att allt inte hänger på några få individer. Nyckelpersonal kommer behövas för att genomföra omflyttningen, men även efter omflyttningen för att fortsatt kunna bedriva den samhällsviktiga verksamheten. Analysera vilken personal det rör sig om, vilka förutsättningar de behöver för att kunna följa med den omlokaliserade verksamheten, samt hur personalen informeras om planen. Planeringen behöver också beakta vad resterande personal som inte ska omflyttas ska göra, samt hur de informeras om planen.¹⁵

Beroenden

Varje myndighet behöver analysera beroenden för att möjliggöra en omflyttning. Kunskap kan ofta hämtas från myndighetens arbete med kontinuitetsplanering eller risk- och sårbarhetsanalyser. Det kan också avse avtal med externa parter eller andra planer som inte omfattas av 10 §.

¹² Beakta vägledning för framtagande av lokalplan

¹³ För mer information se mcf.se avtala om beredskap.

¹⁴ För mer information se relevant lagstiftning förfogandelagen (1978:262) med tillhörande förordning (1978:558) och uttagningsförordningen (1992:391). Vidare finns även information i Vägledning för planering av varor och tjänster – En vägledning till myndigheter för en stärkt försörjningsberedskap (MSB 2409).

¹⁵ Beakta krigsbemanningsplan

Samband

För att aktörer inom krisberedskap och civilt försvar ska kunna leda och samverka krävs att information kan överföras snabbt, tydligt och tillförlitligt. Myndigheten kommer ha ett behov av att fortsätta dela information för att dels leda och samordna under omflyttningen, dels efter omflyttningen för att kunna fortsätta bedriva verksamhet. Omflyttningsplanen behöver därför säkerställa fungerande samband såväl under som efter omflyttning.¹⁶

Kommunikation

Identifiera om det finns särskild information som behöver kommuniceras internt samt externt inför, under och efter en omflyttning, samt till vilka aktörer.

Analysera om det finns behov av kommunikation till allmänheten (detta varierar sannolikt stort beroende på myndighet) och beakta risken för informationspåverkan. En analys behöver också göras om det finns en risk att myndighetens omflyttning påverkar det psykologiska försvaret.¹⁷

Övrigt

Annat som behöver beaktas som påverkar planeringen.

Här är det viktigt att varje organisation själv identifierar vad som är specifikt för dem under en omflyttning och anpassar sin plan efter detta.

¹⁶ Krigsorganisation - Planer för beredskapsmyndigheternas krigsorganisation

¹⁷ ibid

3.1 Att gå från planering till plan

När planering av omflyttning har genomförts behöver den dokumenteras i en plan¹⁸ som beskriver hur myndigheten med befintliga- och eventuellt tillkommande resurser ska agera vid behov av omflyttning vid höjd beredskap. Omflyttningsplanen ska utformas utifrån de faktiska förutsättningarna vid tidpunkten för planeringen och de resurser som finns att tillgå. Om det identifieras gap avseende den förmåga till omflyttning som myndigheten har jämfört med de behov som planen visar på, behöver detta adresseras i myndighetens arbete med förmågeplanering, verksamhetsplanering, budget med mera.

När organisationen utformar planen kan det vara bra att börja med ett grovt utkast utifrån en förutbestämd form vad gäller rubriker, bilagor med mera. Allteftersom arbetet fortskrider kan planen kompletteras med checklistor, larmlistor, kommunikationsplaner, resursförteckningar och så vidare.¹⁹

¹⁸ En beredskapsplan är dokumentationen efter en i förväg genomförd planering för att med befintliga resurser kunna hantera olika typer av händelser vid höjd beredskap. För att beredskapsplanen ska bli realistisk och direkt användbar är det viktigt att den utformas utifrån de faktiska förutsättningarna vid tidpunkten för planeringen och de resurser som finns att tillgå

¹⁹ Se Scenariospecifika beredskapsplaner på mcf.se

3.2 Övning/ revidering

När omflyttningsplanen är fastställd och förankrad hos alla berörda ska personalen utbildas och övas regelbundet. Utbildning och övning²⁰ syftar till att ge personalen kunskap om, och möjlighet att förbereda sig på, vad som förväntas av organisationen och av den enskilde. Det är rimligt att knyta an till befintliga eller vid behov skapa nya processer/ rutiner för att uppdatera och revidera planen. Det kan vara på årlig basis, utifrån ny information som inkommer löpande i samverkan med andra aktörer, övningar, nya uppdrag eller förändrat säkerhetspolitiskt läge.

I det här fallet kan särskilt fyra anledningar nämnas:²¹

- Det ger personalen möjlighet att utveckla sin kompetens utifrån beslutade åtgärder i omflyttningsplanen.
- Det ger möjlighet att revidera omflyttningsplanen för att hålla den aktuell.
- Det ger möjlighet att testa om planen fungerar i verkligheten.
- Det ger möjlighet att identifiera vilka förmågor som saknas hos organisationen idag och som behöver skaffas för att göra omflyttningen än mer effektiv.

²⁰ Gemensamma grunder – ramverk för ledning och samverkan

²¹ Se Scenariospecifika beredskapsplaner på mcf.se

Omflyttningsplan

En del i beredskapsmyndigheternas planering av
krigsorganisation

Myndigheten
för civilt försvar